

Romanssihuijaus - rakkauden varjolla tehty kyberrikos

MARIA NORMANN, RIIKKA KANERVO & HELMI KORHONEN

Romanssihuijaukset ovat nousseet julkiseen keskusteluun erityisesti viime vuosina, vaikka ilmiö ei itsessään ole uusi. Suomessa moni tuntee Ruben Oskar Auervaaran, joka petkutti rahaa naisilta avioliittolupauksilla erityisesti 1940 ja 1950 luvuilla (Hytinen, 2016). Tuoreempi tapaus, niin kutsuttu ”Kokkolan Auervaara” hurmasi vuosien 2006-2020 aikana useita naisia. Miehen epäillään huijanneen lähes 40 naiselta rahaa yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa. Mies pyöritti suhteita samanaikaisesti usean naisen kanssa, joista osa kuvitteli olevansa vakituksessa monogamisessa suhteessa miehen kanssa. (Hujanen, 2023.) Siinä missä alkuperäinen Auervaara tavoitti uhrinsa lehti-ilmoituksilla ja ”Kokkolan Auervaara” valloitti uhrinsa esimerkiksi risteilyllä, tämän päivän romanssihuijaukset ovat siirtyneet verkkoon.

Edellä mainitut esimerkit Auervaaroista kuvaavat yksittäisten henkilöiden toteuttamia petoksia, ja antavat vain rajallisen kuvan romanssihuijauksista ilmiönä. Todellisuudessa huijaukset ovat yksittäisten toimijoiden satunnaisten tekojen asemasta osa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden suunnitelmallista ja laajamittaista toimintaa, jota toteutetaan verkossa yli valtioiden rajojen.

Tässä puheenvuorossa tarkastelemme verkossa tapahtuvia romanssihuijauksia, luomme katsauksen kansainväliseen tutkimustietoon ja analysoimme ilmiötä Suomen näkökulmas-

ta. Lisäksi esittelemme Nettideittiturva-hankkeen kautta kerättyä käytännönläheistä tietoa sekä suomalaisista uhreista että huijausten toimintatavoista.

Sosiaaliseen manipulaatioon perustuva romanssihuijaus

Sosiaaliseen manipulointiin perustuvat huijaukset (social engineering scams) ovat yleisnimitys rikollisille keinoille, joissa hyödynnetään ihmisten luottamusta rahojen tai luottamuksellisten tietojen saamiseksi – tietojä, joita voidaan käyttää myöhemmissä rikoksissa (INTERPOL, n.d.). Sosiaalista manipulaatiota sisältäneisiin petoksiin liittyy vahvasti uhrin häpeä, joka nostaa tapahtuneesta kertomisen sekä rikosilmoituksen tekemisen kynnystä. Ilmiön ja uhrien väheksyntä edesauttaa siihen liittyvää stigmaa, joka leimaa paitsi yleistä keskustelua aiheesta, myös pahentaa uhrien asemaa entisestään tilanteessa, jossa psykososiaalista tukea rikoksesta toipumiseen on tarjolla huonosti (Bilz et al., 2023).

Myös romanssihuijaukset perustuvat sosiaaliseen manipulointiin. Romanssihuijaus on petos, jossa tekijä teeskentelee olevansa romanttisesti kiinnostunut uhrista luodakseen luottamussuhteen. Kaikessa yksinkertaisuudessaan romanssihuijaus voi alkaa esimerkiksi, kun uhri saa valeprofiililta viattomalta vaikuttavan viestin (Cross, Dragiewicz & Richards, 2018.). Jos uhri vastaa, alkaa vies-

tejä tulla koko ajan enemmän, jolloin tekijä alkaa tietoisesti rakentamaan luottamussuhdetta uhriin. Kun luottamus on syntynyt, uhri houkutellaan lähettämään rahaa, paljastamaan henkilökohtaisia tietoja tai tekemään palveluksia valheellisin perustein. Huijaussuhde päättyy joko siinä vaiheessa, kun tekijä ei enää voi hyötyä uhrista taloudellisesti tai muulla tavoin, tai kun uhri oivaltaa, että kyseessä on huijaus ja irtautuu suhteesta. (Bilz et al., 2023; Kopp et al., 2015). Ilmiön kompleksisuudesta kertoo se, että romanssihuijauksen uhrit ovat saattaneet syyllistyä rahanpesuun tilanteissa, joissa he ovat tietämättään välittäneet rahaa toisilta uhreilta tekijöille. Suomessakin on jo tuomittu romanssihuijausten uhreja rahanpesusta. (Ojanperä, 2022.)

Romanssihuijaukset yleistyivät koronapandemian aikaan, kun ihmisten sosiaaliset kontaktit siirtyivät verkkoon erilaisiin sosiaalisen median sovelluksiin (Buil-Gil & Zeng, 2022; Bilz et al., 2023). Verkkoon siirtyi pandemian myötä paljon sellaisia ihmisiä, jotka eivät verkkoon olisi muuten päätyneet. Nettideittailun suosio on kasvanut, ja uusien ihmisten tapaaminen on siirtynyt yhä enemmän sosiaaliseen mediaan ja erilaisiin sovelluksiin. Ylen ja Turun yliopiston kauppakorkeakoulun yhteistyönä toteutetun tutkimuksen mukaan noin viidesosa suomalaisista deittailee, ja enemmistö heistä (80 %) käyttää siihen jotain sovellusta (Kavander, 2024).

Nykyään tekoäly ja deepfake-teknologiat helpottavat huijareiden työtä, eikä yhteistä kieltä uhrin kanssa enää välttämättä tarvita ja teknologian kehittyminen onkin mahdollistanut yhä uskottavampien huijausten tehtailun (Cross, 2022; Moseley, 2025). Siinä missä vielä jokin vuosi sitten huijareiden kuvaprofiilit ja nimet viittasivat esimerkiksi yhdysvaltalaisiin henkilöihin, voi huijausprofiili olla nyt suomalaisen näköisin kuvin ja nimin varusteltu (Kyberturvallisuuskeskus, 2025).

Romanssihuijauksen uhrien määrää tai rikosvahinkoa on vaikea arvioida, koska tapauksia

ei tilastoida kansallisesti tai kansainvälisesti. Erään arvion mukaan noin 1,5 % eurooppalaisista on joutunut tällaisen huijauksen kohteeksi (Coluccia et al., 2020), mikä Suomen väestöön suhteutettuna tarkoittaisi lähes 80 000 uhria. Steven Kempin (2020) mukaan vain noin joka viides verkkopetoksen uhri tekee rikosilmoituksen, mikä tarkoittaisi Suomessa vuositasolla noin 2 500 tapausta.

Romanssihuijauksia ei tilastoida erillisenä rikostyyppinä, mikä vaikeuttaa ilmiön laajuuden ja siihen liittyvien taloudellisten menetysten arviointia. Poliisi käyttää nimikettä ”rakkauspetos”, mutta yhä useammin kyseessä on sijoitus- ja rakkauspetoksen yhdistelmä (romance baiting), jolloin osa tapauksista kirjautuu sijoituspetoksiksi. Lisäksi romanssihuijaukset ovat vahvasti piilorikollisuuden ilmiö: kaikki tapaukset eivät tule poliisin tietoon, sillä uhrit eivät aina tunnista tulleen sa huijatuksi tai kokevat häpeää, joka estää rikosilmoituksen tekemisen (Tolonen 2021). Tämä tilastollinen näkymättömyys vahvistaa uhrin kokemuksen marginalisoitumista ja vaikeuttaa ilmiön tunnistamista rikollisena ja yhteiskunnallisena ongelmana. Ilmiön laajuudesta voidaan esittää vain arvioita.

Romanssihuijaukset ovat sukupuolittunut ilmiö

Ilmiön ymmärtäminen edellyttää herkkyyttä uhrien sosiaalisesti ja sukupuolittuneesti rakentuneelle todellisuudelle. Romanssihuijaussuhde rakentuu kulttuurisesti tunnistettujen parisuhteen mallien ja odotusten varaan. Kun suhde asetetaan tarkastelun keskiöön, avautuu mahdollisuus lähestyä ilmiötä lähisuhdeväkivallan viitekehyksen kautta. Romanssihuijauksen uhrin kokemusta värittää syvästi koettu ja merkityksellinen ihmissuhde, joka uhrin näkökulmasta on ollut aito ja emotionaalisesti tärkeä yhteys, joka on rakentunut luottamuksen, kiintymyksen ja toivon varaan. Tämän kokemuksen vähättely tai kyseenalaistaminen voi lisätä uhrin häpeää ja vaikeuttaa toipumista. (Cole, 2024; Herrera, 2025.)

Lähisuhdeväkivallan tutkimus ja erityisesti feministinen näkökulma tarjoavat käyttökelpoisia käsitteellisiä työkaluja romanssihuijauksen dynamiikan jäsentämiseen. Parisuhteen viitekehys auttaa ymmärtämään, miksi uhrit voivat antaa rahaa tai muita resursseja tekijälle jo varhaisessa vaiheessa suhdetta, ja miksi suhteesta irtautuminen voi olla emotionaalisesti vaikeaa. Tutkimus ja kokemustieto antavat viitteitä siitä, että uhrit palaavat suhteeseen useita kertoja, mikä muistuttaa lähisuhdeväkivallan kierrettä. Tämä tarkastelu tuo esiin romanssihuijauksen sukupuolittuneen ja emotionaalisesti manipuloivan luonteen. Feministinen viitekehys auttaa myös selittämään, miksi uhreja usein syyllistetään tai heidän kokemuksiaan vähätellään – erityisesti silloin, kun ulkopuolinen ei tunnista suhteen emotionaalista todellisuutta. (Lazarus et al., 2022; Thumboo & Mukherjee, 2024; Marganski, 2020.)

Romanssihuijauksen uhrin toipumista voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta: tunnereaktioiden vaiheiden, traumaattisen kriisin etenemisen tai toipumisen osa-alueiden kautta. Keskeistä on, että uhri saa tukea toipumiseensa. Toipumisen tulee tapahtua useilla osa-alueilla: taloudellisella, fyysisellä, psyykkisellä, sosiaalisella ja rikosoikeudellisella. Näiden ulottuvuuksien huomioiminen takaa uhrille parhaan mahdollisen tuen ja mahdollisuuden siirtyä uhripositiosta selviytyjäksi, tapahtuneen kokijaksi. (Cross, 2015; Kemp, 2020.) Myös läheisten rooli on keskeinen – niin huijauksen tunnistamisessa kuin toipumisen tukemisessa (Kassem & Carter, 2024).

Tekijät osana kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta

Yksittäisistä kotimaisista tapauksista huolimatta romanssihuijaukset ovat pääosin kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa (Toivanen, 2023). Europolin mukaan romanssihuijaukset ovat yksi merkittävimmistä järjestäytyneen rikollisuuden

uhista EU-alueella (Europol, 2025) ja Suomen keskusrikospoliisi arvioi ne kolmanneksi suurimmaksi kyberturvallisuusriskiksi Suomessa (Larvanto & Tuominen 2024).

Romanssihuijausten yhteydessä voidaan puhua tehtailusta tietyillä maantieteellisillä alueilla. Tällaisia alueita kuvataan esimerkiksi termein scam hubs, fraud factories ja cybercrime hotspots (UNODOC, 2025; Interpol, 2025; Europol, 2023). Romanssihuijauksia tehtaillaan ”petostehtaissa”, joissa huijauksia tehtaillaan vuorotyönä (Wang & Topalli, 2024b). Huijarit lähestyvät päivittäin tuhansia uhreja viestein eri kanavissa. Petostehtaita on pystytty jäljittämään esimerkiksi Ghanaan ja Nigeriaan, sekä Kaakkois-Aasiaan (UNODOC 2025). Afrikassa romanssihuijaukset ovat usein vähemmän hierarkkisesti järjestäytyneitä, ja niiden tekijät saattavat nähdä huijaamisen keinona elättää perheensä ja korjata kolonialismin aiheuttamia epäoikeudenmukaisuuksia ja jakaa uudelleen globaalia varallisuutta, jota he kokevat historiallisesti riistetyksi (Aborisade, 2022, Lazarus et al 2025).

Kaakkois-Aasiassa ilmiö on puolestaan kytketty myös ihmiskauppaan; huijauksia tekevät henkilöt ovat itsekkin uhreja, joilta on viety passit ja jotka on pakotettu toimimaan osana rikollisverkostoa (UNODOC 2025). Erityisesti Kaakkois-Aasiassa toteutettavissa romanssihuijauksissa on havaittavissa nouseva trendi, jossa yhdistyvät romanttinen huijaus ja sijoitushuijaus – ilmiö tunnetaan nimellä romance baiting (INTERPOL, 2024a; INTERPOL, 2024b; Cross, 2024).

Romanssihuijausten tutkimus ja teoria on edelleen vähäistä

Romanssihuijauksia koskeva tieteellinen tutkimus on vähäistä ja sen luokitteluun ja teoretisointiin liittyy monenlaisia haasteita. Erityisesti kyberrikollisuuden luokittelun teoreettinen hajanaisuus heijastuu myös romans-

sihuijausten jäsentämiseen ja määrittelyyn. Romanssihuijaukset luokitellaan usein verkkopetokseksi, mutta pelkkä petosrikoksen näkökulma ei riitä ilmiön moniulotteisuuden ymmärtämisen kannalta. Petosrikoksen luokittelu ei tavoita romanssihuijaukseen liittyviä piirteitä, kuten parisuhteeseen ja kyberintimiyteen liittyviä erityispiirteitä (ks. esim. Whitty & Young, 2025). Toisaalta kotimaisten romanssihuijareiden tekojen taustalla on tunnistettu esimerkiksi toiminnallisia riippuvuuksia, kuten rahapeliriippuvuus, jolloin huijauksilla rahoitetaan omaa riippuvuussairautta (Korhonen & Pietilä, 2024).

Tutkimuskirjallisuudessa peräänkuulutaankin muusta kyberrikollisuudesta ja verkkopetoksista poikkeavia lähestymistapoja. On ehdotettu, että ilmiötä voisi tarkastella taloudellisen hyväksikäytön muotona, ei pelkästään haavoittuvien yksilöiden hyväksikäyttönä (ks. esim. Kassem & Carter, 2024; Drew & Webster, 2024). Lähisuhdeväkivallan ja romanssihuijauksen rinnakkainen tarkastelu on todettu tuottavan uusia näkökulmia ja hyödyttävän molempia tutkimusaloja (ks. esim. Cross et al., 2022). Myös feministisen kriminologian lähestymistapoja on ehdotettu työkaluiksi ilmiön ymmärtämiseksi (ks. esim. Lazarus et al., 2022).

Kriminologisten teoreettisten lähestymistapojen soveltuvuutta romanssihuijauksen ja muun kyberrikollisuuden kontekstiin pidetään tutkimuskirjallisuudessa rajallisena, erityisesti uhrien kokemusten tarkastelussa (Bilz et al., 2023; Wang & Topalli, 2024a; Lazarus et al., 2023; Lazarus et al., 2025). Kikerpill (2023) argumentoi, että saatavilla olevat teoriat eivät sovellu kyberrikollisuuden uhriutumisen selittämiseen, vaan pikemminkin estävät ilmiön ymmärtämistä ja siihen liittyvän tutkimuksen kehittymistä.

Romanssihuijauksen uhreja koskevassa tutkimuskirjallisuudessa on muun muassa tyypitelty verkkohuijausten uhreja demografisten,

psykologisten ja sosiaalisten tekijöiden perusteella ja kuvailtu verkkopetosten uhreja ja huijatuksi tulemisen riskejä (ks. esim. Bilz et al., 2023; Wang & Topalli, 2024a) sekä huijausten taloudellisia, psykologisia ja sosiaalisia haittoja (ks. esim. Aborisade, 2024; Drew & Webster, 2024). Tutkimusten otokset ovat kuitenkin verrattain pieniä ja tulokset osin keskenään ristiriitaisia. Tarvetta olisi erityisesti tutkimukselle, joka tarkastelee toipumisprosesseja ja tukipalvelujen (Herrera, 2025) sekä ehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuutta (Bilz et al., 2023; Drew & Webster, 2024), uhrien ilmoituskäyttäytymistä (reporting behaviour) (Herrera, 2025), huijaussuhteesta irrottautumista (Wang & Topalli, 2024a), sekä uudelleen uhriksi joutumisen riskiä (Bilz et al., 2023; Cole, 2024).

Romanssihuijaustutkimusta on myös kritisoitu sen painottumisesta eurooppalaiseen ja pohjoisamerikkalaiseen viitekehykseen, jossa suositaan länsimaista tutkimusta, teorioita ja selitysmalleja. Tämä painotus kaventaa ymmärrystä ilmiöstä ja samalla sivuuttaa globaalin etelän tutkimuspanoksen. (Lazarus et al., 2023.) Katsaus englanniksi tuotettuun tutkimuskirjallisuuteen globaalista etelästä osoittaakin, että romanssihuijaukset ovat tiedeyhteisöä kiinnostava ilmiö myös Euroopan ja Pohjois-Amerikan ulkopuolella. Samalla se tuo esiin vaihtoehtoisia tutkimuksellisia lähestymistapoja ja kiinnostuksen kohteita, jotka haastavat länsimaisen teorian hegemoniaa. Esimerkiksi islamilainen viitekehys (Ismail et al., 2023) tarjoaa näkökulmia, jotka voisivat rikastuttaa teoreettista keskustelua ja laajentaa ilmiön tieteellistä käsittelyä. Keskeisiä tutkimuskirjallisuudessa tunnistettuja aukkoja liittyy myös romanssihuijausten mahdollisiin yhteyksiin groomingia ja hyväksikäyttöä sisältäviin rikoksiin sekä tarpeeseen tarkastella alttiutta uhriutumiselle neurokirjon, psykiatristen häiriöiden ja riippuvuuden näkökulmasta.

Romanssihuijauksesta erityisen suhteessa muihin verkkopetoksiin tekee uhrikokemuksen vaikutus uudelleen uhriutumisen riskiin. Muissa verkkopetoksissa uhrikokemus suojaaa uudelleen uhriutumiselta, kun taas romanssihuijauksessa kokemus vaikuttaisi lisäävän riskiä tulla uudelleen romanssihuijauksen tai muun verkkorikoksen uhriksi (Wang & Topalli, 2024a; Bilz et al., 2023). Toinen uhritutkimuksen yllättävä löydös on, että romanssihuijausten osalta korkea koulutusaste ei ole suojaava vaan jopa mahdollisesti altistava tekijä, kun taas muiden verkkopetosten osalta korkea koulutusaste toimii tyypillisesti suojaavana tekijänä. Tämä haastaa perinteiset käsitykset uhrin haavoittuvuudesta ja edellyttää uutta teoreettista jäsentämistä romanssihuijauksen uhriprofiilin osalta. (Bilz et al., 2023).

Nettideittiturva-hanke aiheen edelläkävijänä Suomessa

Nettideittiturva on valtakunnallinen hanke, jota toteuttavat Sosped-säätiö ja Maria Akatemia ry vuosina 2023–2025. Hankkeen tavoitteena on lisätä ymmärrystä romanssihuijauksista ja tarjota tukea ilmiöön liittyville henkilöille – uhreille, heidän läheisilleen, sekä uhreja työssään kohtaaville ammattilaisille. Hanke on tarjonnut romanssihuijausten uhreille ja heidän läheisilleen kohdistettua tukea yksilö- ja ryhmätuen, kokemusasiantuntijuuden sekä ammatillisen neuvonnan muodossa. Hanke nojautuu Sosped-säätiön sosiaalipedagogiseen viitekehykseen ja toipumisorientaatioon. Toiminta perustuu luottamuksellisuuteen ja matalan kynnyksen periaatteisiin. (Sosped-säätiö, n.d.)

Nettideittiturva-hankkeeseen on ottanut yhteyttä sekä romanssihuijauksen uhreja, että henkilöitä, jotka epäilevät joutuneensa huijauksen kohteeksi. Maaliskuun 2023 ja syyskuun 2025 välisenä aikana hankkeessa on kohdattu 194 romanssihuijauksen uhria ja läheistä. Yhteydenottoja on myös tullut romanssihuijausten uhreja työssään kohdanneilta ammattilaisilta.

Hankkeen asiakastyössä on kerrytetty ainutlaatuista kokemustietoa, jonka pohjalta on tunnistettu kolme erityistä ryhmää. Ryhmäprofiilit perustuvat työntekijöiden kokemuksiin ja toistuviin havaintoihin asiakaskohtaamisissa. Näitä ryhmiä yhdistävät huijausajan kohtaan sijoittuvat elämänmuutokset sekä yksinäisyyden kokemukset.

Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat nuoret, noin 20-35 vuotiaat itselliset aikuiset. He ovat kuvailleet korona-ajan eristäytymistä, jolloin he hakivat seuraa verkon deittipalstoilta. Heidän tarinoistaan on noussut yhdistävänä tekijänä merkittävä elämänmuutos, kuten sairastuminen tai muutto uudelle paikkakunnalle työn tai opiskelun perässä. Nuorten sinkkujen kokemuksissa on korostunut romanssi- ja sijoitushuijauksen yhdistelmä.

Keski-ikäisten, yli 35-vuotiaiden uhrien tarinoiden taustalla on puolestaan usein pitkä parisuhde, ja vuosien saatossa hiipunut tunneyhteys kumppaniin. Rakkaus on hukkunut ruuhkavuosiin. Vastuullisessa ammatissa, kuten insinöörinä, kuntosalin omistajana tai johtajana esiintyneeseen huijariin on törmätty usein LinkedInissä tai Instagramissa. Lupausta yhteisestä rakkauden täyteisestä tulevaisuudesta on ollut keskeinen osa huijausta.

Kolmannen ryhmän, eli yli 65-vuotiaiden tarinoista on voitu tunnistaa puutteita medialukutaidossa, yksinäisyyttä leskeytymisen tai läheisten menehtymisen myötä sekä etäisiä suhteita aikuisiin lapsiin. Heitä on yhdistänyt elämänjano ja halu kokea vielä jotain uutta, mikä on saanut heidät uskaltautumaan uuteen ihmissuhteeseen.

Nettideittiturva-hankkeen asiakastyössä on havaittu, että merkittävä osa romanssihuijauksen kokeneista on yhteydenottohetkellä akuutissa kriisissä. Kokijat raportoivat muun muassa univaikeuksia, surua, taloudellista ahdingkoa, toivottomuutta, häpeää ja itsetuhoisia ajatuksia. Nämä kokemukset ovat linjassa romanssihuijauksia käsittelevän viktinologisen

tutkimuskirjallisuuden kanssa, jossa korostuu psykologiset ja emotionaaliset seuraukset. Romanssihuijaussuhteiden kesto on ollut vaihtelevaa, osa suhteista on ollut lyhyitä ja intensiivisiä, osa pitkäkestoisia. Huomionarvoista on, että myös lyhyissä suhteissa on koettu suurta rakastumista ja merkittäviä taloudellisia tappioita.

Yksi keskeinen teema, joka toistuu sekä hankkeen työntekijöiden havainnoissa että tutkimuksessa, on se, että uhrit kokevat rakkauden, ihmissuhteen ja luottamuksen menetyksen usein taloudellista menetystä suurempana. Romanssihuijauksen aiheuttama vahinko ei rajoitu rahalliseen tappioon, vaan ulottuu syvälle uhrin identiteettiin, itsetuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Koska romanssihuijaukset perustuvat sosiaaliseen manipulointiin, uhreille luodaan kuva yhteisestä tulevaisuudesta, jossa taloudellinen turvallisuus ja romanttinen kumppanuus yhdistyvät. Tämä narratiivi muistuttaa perinteistä parisuhdeideaalia, jossa rakkaus ja yhteinen elämä ovat kaiken keskiössä. Uhri kokee siis elävänsä rakkaudentäyteistä unelmaa aina siihen hetkeen saakka, kun huijaus paljastuu.

Joissakin tapauksissa huijariin on suhtauduttu uutena perheenjäsenenä, ja tekijän ja uhrin viestintään on voinut osallistua myös uhrin lapset. Tällöin myös lapselle on saattanut muodostua emotionaalinen suhde tekijään, jota lapsi on saattanut ajatella uutena vanhempanaan. Kun huijauksen paljastuminen katkaisee tämän suhteen, seuraukset voivat olla lapselle hämmäntäviä ja emotionaalisesti kuormittavia.

Nettideittiturvan asiakkaiden kokemukset tuovatkin ilmi sen, miten intiimi rikos romanssihuijaus on. Huijaus tapahtuu luottamuksen, läheisyyden ja emotionaalisen vuorovaikutuksen kontekstissa. Uhrin kokemus ei ole vain petetyksi tulemista, vaan myös syvällistä hylätyksi tulemisen ja hyväksikäytön tunnetta. Monet romanssihuijauksen uhrit kokevat

syvää häpeää ja syyllisyyttä siitä, että ovat uskoneet ansaitsevansa rakkautta. He häpeävät myös sitä, etteivät tunnistanee huijausta ajoissa. Kokemuksista käy ilmi, että häpeä ja itsesyytökset voivat estää avun hakemisen. Tämä voi pahimmillaan johtaa siihen, ettei rikosilmoitusta tehdä lainkaan, eikä haeta apua esimerkiksi psykkisiin oireisiin tai taloudellisiin vaikeuksiin – vaikka tilanne olisi niin vakava, ettei rahaa riitä edes ruokaan. Nettideittiturva-hankkeen kautta kertyneet asiakaskokemukset tarjoavat ainutlaatuista tietoa romanssihuijauksen uhrien tilanteista, joita ei näy tilastoissa, eikä tunnisteta viranomaisjärjestelmissä.

Johtopäätökset

Romanssihuijaukset ovat järjestäytyneen rikollisuuden muoto, joka hyödyntää sosiaalista manipulaatiota, tunnesuhteita, teknologiaa ja globaaleja verkostoja. Rikoshyödykkeet eivät rajoitu taloushyötyihin, vaan tekijällä on mahdollisuus kerätä monimuotoista dataa uhreilta ja heidän läheisiltään – kuten kuvia, henkilötietoja tai muuta arkaluontoista sisältöä. Tämä datan keruu voi altistaa uhrit tulevaisuudessa uusille rikoksille.

Viranomaistoiminta kyberturvallisuuden, pankki- ja finanssialan sekä poliisin osalta keskittyy pääasiassa teknologisiin ratkaisuihin, kuten pankkien kill switch –toimintoihin sekä tekijöiden rikosoikeudelliseen vastuuttamiseen. Kill switch tarkoittaa hätäpysäytystoimintaa, jonka avulla pankkitilin ja maksukortin käytön voi välittömästi estää, jos epäillään huijausta tai tilitietojen vaarantumista (OCBC Bank, n.d.). Romanssihuijauksia koskeva yleinen tiedottaminen eri toimijoiden ja viranomaisten taholta on tällä hetkellä riittämätöntä eikä tue tehokkaasti rikosten ennaltaehkäisyä. Romanssihuijausten uhrien tukijärjestelmät ovat Suomessa riittämättömiä, erityisesti koska pahimmassa tapauksessa uhri saattaa itse joutua syytetyksi rikoksesta. Koska tekijät melkein aina sijaitsevat ulkomailla syyttämät-

täjättämispäätökset ovat yleisiä. Silloin kun rikosilmoitus ei johda rikosprosessiin, se rajaa uhrin ulos rikosprosessiin liittyvästä tuesta, kuten Rikosuhripäivystyksen palveluista.

Ilmiö on Suomessa tilastollisesti näkymätön, koska romanssihuijauksia ei tilastoida erillisenä rikosluokkana. Tämä vaikeuttaa sen tunnistamista rikollisena ja yhteiskunnallisena ongelmana. Romanssihuijaus on yhteiskunnallisesti merkittävä rikos niin globaalisti kuin Suomessa, sillä rahavirrat ohjautuvat järjestäytyneen rikollisuuden käyttöön, samalla kun rikoksen seuraukset jäävät paikallisyhteisöjen kannettaviksi.

Avun puute voi johtaa vakaviin seurauksiin, jotka heijastuvat myös yhteiskunnallisesti. Romanssihuijauksen jälkivaikutukset – taloudellinen ahdinko, terveyden menetys, työkyvyttömyys, itsetuhoisuus ja joissain tapauksissa uhrin oma rikosoikeudellinen syylistyminen esimerkiksi rahanpesuun – tulevat todennäköisesti jossain muodossa yhteiskunnan kustannettaviksi. Kohdennetun tuen puute ei ole vain inhimillinen epäonnistuminen, vaan myös rakenteellinen haavoittuvuus, josta järjestäytynyt rikollisuus hyötyy. Uhrien tukeminen ei ole pelkästään eettinen velvollisuus – se on myös osa tehokasta yhteiskunnan resilienssin vahvistamista, rikollisuuden torjuntaa ja yhteiskunnallista turvallisuutta.

Nettideittiturva -hankkeen päättyessä romanssihuijauksen uhreille ei ole Suomessa tarjolla minkäänlaista tietoon perustuvaa kohdennettua tukea. Uhrien avun hakemista vaikeuttavat häpeä ja syyllisyyden tunteet. Lisäksi pelko siitä, ettei ammattilainen tunnista ilmiötä tai sen erityispiirteitä, nostaa kynnystä ottaa asia puheeksi eri palveluissa asioidessa. Nettideittiturvahankkeen asiakkaat ovat kokeneet raskaaksi sen, että avun hakijan roolissa he joutuvat samalla kouluttamaan heitä kohtavia ammattilaisia.

Suorien uhrien lisäksi romanssihuijaus koskettaa myös hänen läheisiään ja omaisiaan.

Romanssihuijauksen vaikutus ei siis rajoitu yksilöön, vaan voi ulottua koko perheeseen ja erityisesti lapsiin, joiden turvallisuuden ja luottamuksen kokemukset voivat järkkäytyä. Perheellisille huijaus voi lisätä lapsiperheköyhyyden riskiä.

Vauraana pohjoismaana Suomi on kannattava kohde huijareille. Niin kauan kuin romanssihuijauksia tarkastellaan yksittäisen ihmisen yksittäisenä kokemuksena, ilmiöön ei voida puuttua tehokkaasti – ja rikolliset voivat toimia vapaasti, samalla kuin uhrin ja heidän läheisensä kamppailevat seurausten kanssa vailla riittävää tukea. Kyseessä on todellinen kyberturvallisuushuuhka, joka vaatii laajempaa yhteiskunnallista reagoitua.

Romanssihuijaukset ovat uniikki ilmiö kyberrikollisuuden kentässä. Toisin kuin monet muut verkkorikokset, ne perustuvat tunteiden manipulointiin ja valheellisen tunnesiteen rakentamiseen. Siksi niitä ei tule käsitellä marginaalisena kyberrikollisuuden alalajina, vaan vakavana ja omaleimaisena rikollisuuden muotona, joka vaatii erityistä huomiota ja kohdennettuja toimenpiteitä. Romanssihuijauksia toteutetaan systemaattisesti, tarkkaan kehiteltyjä käsikirjoituksia mukaillen, toimintaa jatkuvasti kehittäen ja syväväärennösteknologiaa hyödyntäen – kyseessä ei ole epäonnistunut deittailu tai naiivit huijatut. Uhrien ja rikosentorjunnan näkökulmasta olisi tärkeää saada julkiseen keskusteluun laajempi ymmärrys ilmiöstä: nämä petokset eivät ole yksittäisiä sattumia, vaan osa järjestäytyneen kansainvälisen rikollisuuden keinovalikoimaa.

KIRJALLISUUS

Aborisade, R. A. (2022). Internet scamming and the techniques of neutralization: Parents' excuses and justifications for children's involvement in online dating fraud in Nigeria. *International Annals of Criminology*, 60(2), 199–219. <https://doi.org/10.1007/s12187-022-00000-0>

- [org/10.1017/cri.2022.13](https://doi.org/10.1017/cri.2022.13)
- Bilz, A., Shepherd, L. A., & Johnson, G. I. (2023). Tainted love: A systematic literature review of online romance scam research. *Interacting with Computers*, 35(6), 773–788. <https://doi.org/10.1093/iwc/iwad048>
- Buil-Gil, D., & Zeng, Y. (2022). Meeting you was a fake: Investigating the increase in romance fraud during COVID-19. *Journal of Financial Crime*, 29(2), 460–475. <https://doi.org/10.1108/JFC-02-2021-0042>
- Cole, R. (2024). A qualitative investigation of the emotional, physiological, financial, and legal consequences of online romance scams in the United States. *Journal of Economic Criminology*. <https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2024.100108>
- Coluccia, A., Pozza, A., Ferretti, F., Carabellese, F., Masti, A., & Gualtieri, G. (2020). Online romance scams: Relational dynamics and psychological characteristics of the victims and scammers. A scoping review. *Clinical Practice & Epidemiology in Mental Health*, 16(1), 24–35. DOI: [10.2174/1745017902016010024](https://doi.org/10.2174/1745017902016010024)
- Cross, C. (2015). No laughing matter: Blaming the victim of online fraud. *International Review of Victimology*, 21(1), 187–204. <https://doi.org/10.1177/0269758014547991>
- Cross, C., Dragiewicz, M., & Richards, K. (2018). Understanding romance fraud: Insights from domestic violence research. *British Journal of Criminology*, 58(6), 1303–1322. <https://doi.org/10.1093/bjc/azy005>
- Cross, C. (2022). Using artificial intelligence (AI) and deepfakes to deceive victims: The need to rethink current romance fraud prevention messaging. *Crime Prevention and Community Safety*, 24, 30–41. <https://doi.org/10.1057/s41300-021-00134-w>
- Cross, C. (2024). Romance baiting, cryptorom and ‘pig butchering’: An evolutionary step in romance fraud. *Current Issues in Criminal Justice*, 36(3), 334–346. <https://doi.org/10.1080/10345329.2023.2248670>
- Drew, J. M., & Webster, J. (2024). The victimology of online fraud: A focus on romance fraud victimisation. *Journal of Economic Criminology*, 3, 100053. <https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2024.100053>
- Europol. (2023). *Spotlight report – Online fraud schemes: A web of deceit*. <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Spotlight-Report-Online-fraud-schemes.pdf>
- Europol. (2025). *Steal, deal and repeat: How cybercriminals trade and exploit your data* (Internet Organised Crime Threat Assessment – IOCTA 2025). Publications Office of the European Union. <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/steal-deal-and-repeat-how-cybercriminals-trade-and-exploit-your-data>
- Herrera, L. D. (2025). Romance scam victimization: A survey-based examination of financial, psychological, and reporting factors. *Research & Publications*, 108. <https://scholar.dsu.edu/ccspapers/108>
- Hujanen, M. (1.7.2023). Miljoonapeli. Ilta-Sanomat. Viitattu 11.10.2025. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009665803.html>
- Hyttinen, K. (12.11.2016). Mitättömän näköisestä miehestä tuli Suomen tunnetuin hurmuri – Huijasi naisilta jopa lakanat ja tyynynpäälliset. MTV uutiset. Viitattu 11.10.2025. Saatavilla: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mitattoman-nakoisesta-miehesta-tuli-suomen-tunnetuin-hurmuri-huijasi-naisilta-jopa-lakanat-ja-tyynynpaalliset/6161908>
- INTERPOL. (n.d.). *Social engineering scams*. INTERPOL. Viitattu 20.9.2025. <https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Social-engineering->

scams

- INTERPOL. (11.3.2024a). *Financial fraud assessment: A global threat boosted by technology*. Viitattu 8.10.2025. <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2024/INTERPOL-Financial-Fraud-assessment-A-global-threat-boosted-by-technology>
- INTERPOL. (17.12.2024b). *INTERPOL urges end to 'Pig Butchering' term, cites harm to online victims. Think Twice: Words matter to the victims of fraud*. Viitattu 8.10.2025. <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2024/INTERPOL-urges-end-to-Pig-Butchering-term-cites-harm-to-online-victims>
- INTERPOL. (Kesäkuu 2025). *Crime trend update: Human trafficking-fueled scam centres*. Viitattu 8.10.2025. <https://www.interpol.int/content/download/23175/file/INTERPOL%20Crime%20Trend%20Update%20-%20Human%20trafficking-fueled%20scam%20centres.pdf>
- Ismail, A., Suhardi, H. H., Mohd Ramli, B., Mohd Yunus, F. N., & Wan Jusoh, W. N. H. (2023). Love scams issues in Malaysia: How to overcome it from an Islamic perspective. *International Journal of Law, Government and Communication*, 8(32), 10–23. <https://doi.org/10.35631/IJLGC.832002>
- Kassem, R., & Carter, E. (2024). Mapping romance fraud research – A systematic review. *Journal of Financial Crime*, 31(4), 974–992. <https://doi.org/10.1108/JFC-06-2023-0160>
- Kavander, A. (27.3.2024). Suomalaiset käyttävät deittisovelluksia niin paljon, että tutkijatkin yllättyivät. Yle. Viitattu 11.10.2025. <https://yle.fi/a/74-20081120>
- Kemp, S. (2020). *Fraud against individuals in the Internet era: trends, victimisation, impact and reporting*. [Doctoral dissertation]. <http://hdl.handle.net/10803/671164>
- Kikerpill, K. (2023). The crime-as-communication approach: Challenging the idea of online routine activities by taking communication seriously. *Journal of Economic Criminology*, 2, 100035. <https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2023.100035>
- Kopp, C., Layton, R., Sillitoe, J., & Gondal, I. (2015). The role of love stories in romance scams: A qualitative analysis of fraudulent profiles. *International Journal of Cyber Criminology*, 9(2), 205–216. <https://doi.org/10.5281/zenodo.56227>
- Korhonen, H., & Pietilä, E. (2024). *The harsh realities of romance scams*. <https://nordicwelfare.org/popnad/en/artiklar/the-harsh-realities-of-romance-scams/>
- Kyberturvallisuuskeskus. (14.2.2025). *Kyberturvallisuuskeskuksen viikkokatsaus*, 07/2025. <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/ajankohtaista/kyberturvallisuuskeskuksen-viikkokatsaus-072025>
- Larvanto, J., & Tuominen, S. (22.8.2024). *Katsaus tietoverkkoavusteiseen petosrikollisuuteen – Keskusrikospoliisin & Sisä-Suomen poliisilaitoksen puheenvuoro Nyt valppaana -kampanjan mediatilaisuudessa* [Video]. YouTube. Viitattu 8.10.2025. https://www.youtube.com/watch?v=s4RJHXZGAFc&list=PL8zUnisouhVi35jcBHHpFTxS_vdRBAjN&index=3
- Lazarus, S., Hughes, M., Button, M., & Garba, K. H. (2025). Fraud as legitimate retribution for colonial injustice: Neutralization techniques in interviews with police and online romance fraud offenders. *Deviant Behavior*. <https://doi.org/10.1080/01639625.2024.2446328>
- Lazarus, S., Whittaker, J. M., McGuire, M. R., & Platt, L. (2023). What do we know about online romance fraud studies? A systematic review of the empirical literature (2000 to 2021). *Journal of Economic Criminology*, 2, Article 100013. <https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2023.100013>
- Lazarus, S., Button, M., & Kapend, R.

- (2022). Exploring the value of feminist theory in understanding digital crimes: Gender and cybercrime types. *The Howard Journal of Crime and Justice*, 61, 381–398. <https://doi.org/10.1111/hojo.12485>
- Marganski, A. J. (2020). Feminist theories in criminology and the application to cybercrimes. In T. J. Holt & A. M. Bossler (Eds.), *The Palgrave handbook of international cybercrime and cyberdeviance* (pp. 623–651). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78440-3_28
- Moseley, S. (Huhtikuu 2025). *Automating deception: AI's evolving role in romance fraud*. CETaS Briefing Papers. https://cetas.turing.ac.uk/sites/default/files/2025-04/cetas_briefing_paper_-_automating_deception_2.pdf
- OCBC Bank. (n.d.). Kill switch – Mobile banking. Viitattu 10.11.2025. <https://www.ocbc.com.my/personal-banking/help-and-support/digital-banking/kill-switch-mobile-banking>
- Ojanperä, S. (2022). Netihuijarit pyysivät suomalaisia naisia siirtämään rahaa tililtä toiselle, ja nämä tekivät työtä käskettyä – uhrin saivat rikostuomiot. *Yle*. Viitattu 10.10.2025, <https://yle.fi/a/74-20001593>
- Sosped-säätiö. (n.d.). *Tietoa säätiöstä ja sosiaalipedagogiikasta*. Viitattu 20.9.2025. <https://sosped.fi/tietoa/>
- Thumboo, S., & Mukherjee, S. (2024). Digital romance fraud targeting unmarried women. *Discover Global Society*, 2(1), Article 105. <https://doi.org/10.1007/s44282-024-00132-x>
- Toivanen, O.-P. (4.12.2023). Romanssihuijarit ovat jo valjastaneet tekoälyn käyttöönsä – videopuhelussa näkemääsi ihastusta ei ehkä ole olemassakaan. *Yle*. Viitattu 11.10.2025, <https://yle.fi/a/74-20060751>
- Tolonen, A. (2021). Romanssihuijaukset – rikos vai rakkaustarina? [Opinnäytetyö, Laurea-ammattikorkeakoulu]. *Theseus*. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/507023/ON_Tolonen.pdf?sequence=2
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2025, April). *Inflection point: Global implications of scam centres, underground banking and illicit online marketplaces in Southeast Asia* (Technical Policy Brief). https://www.unodc.org/roseap/uploads/documents/Publications/2025/Inflection_Point_2025.pdf
- Wang, F., & Topalli, V. (2024a). Understanding romance scammers through the lens of their victims: Qualitative modeling of risk and protective factors in the online context. *American Journal of Criminal Justice*, 49(1), 145–181. <https://doi.org/10.1007/s12103-022-09706-4>
- Wang, F., & Topalli, V. (2024b). The cyber-industrialization of catfishing and romance fraud. *Computers in Human Behavior*, 154, Article 108133. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.108133>
- Whitty, M. T., & Young, G. (2025). Relational cybercrimes: A new way forward in classifying cybercrimes. *IEEE Security & Privacy*, 23(4), 80–90. <https://doi.org/10.1109/MSEC.2025.3576909>